

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

69

гр. София 1000, ул. "6-ти септември", № 29

Рег. № 10273 екз.
07.08.2005 г. 2005 г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 13/К.С. 7/2005
Дата 01.08.2005

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

от Георги Петканов - министър на вътрешните работи
по конституционно дело № 7/2005 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 14.07.2005 г. съм конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 7/2005 г., образувано по искане на пленума на Върховния касационен съд за тълкуване на чл. 153 и чл. 158, т. 3 от Конституцията на Република България. В определения четиринадесет дневен срок предоставям на Вашето внимание писмено становище по поставените въпроси, както следва:

1. Относно питането ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която да се прогласи, че съдилищата в Република България са основен носител на съдебната власт и единствени осъществяват държавното правосъдие:

По отношение на т. 1 от искането, Пленумът на ВКС излага съображения, че евентуално изменение на основния закон в тази насока няма да доведе до заличаване на останалите звена на съдебната власт, а само ще подчертае ролята на съда.

Съгласно чл. 119, ал. 1 КРБ правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища. По този начин конституционният законодател, от една страна, е изградил структурата на съдилищата в държавата, а от друга, ясно е регламентирал тяхната роля в държавното управление. Предвид изложеното, според нас не е налице необходимост от изменение на Конституцията, което да определя съдилищата в Република България като основен носител на съдебната власт и единствени да осъществяват държавното правосъдие.

2. Относно питането ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която се реструктурира прокуратурата и се определя, че правомощията ѝ в рамките на съдебната власт са свързани само с поддържане на обвинението пред съда:

В мотивите на Пленума на ВКС във връзка с изменението на КРБ по отношение правомощията на прокуратурата е подчертана необходимостта от реструктуриране на прокуратурата като са очертани и насоките, в които то следва да се осъществи.

По отношение на въпроса дали подобно конституционно изменение ще доведе до промяна във формата на държавно управление считаме, че с оглед решение № 3/2003 на КС и направеното в него тълкуване на понятието “форма на държавно управление” такава промяна в КРБ ще представлява промяна във формата на държавно управление. Това е така, тъй като с изменението се цели реструктуриране на прокуратурата и следствието, което ще доведе до промяна на функциите на тези звена. Съгласно решение № 3/2003 г. на КС, формата на държавно управление включва системата от висши държавни институции, включително и органите на съдебната власт (Върховен касационен съд, Върховен административен съд, прокуратура, следствие и Висш съдебен съвет), тяхното съществуване, мястото им в съответната власт, организацията, условията, начина на формиране и мандата им. В мотивите към това решение КС отбелязва, че неразривно свързано с формата на държавно управление, която би се променила, е и ако се променят структурата, формирането и функциите на звената от съдебната система и статутът на нейните органи, включително висшите конституционно установени длъжности.

3. Относно питането представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако се запише в Конституцията, че следствието се реструктурира като участва в разследването, изпълнявайки функциите на съдии по разследването:

По отношение на това тълкувателно питане важат изцяло изложените т. 2 от настоящото становище съображения.

Следва да отбележим, че от формулировката на тълкувателното питане не става ясно какво представлява институтът на съдии по разследването. При условие, че бъде възприета такава промяна в Конституцията, то ще бъде налице и необходимост от изграждането на тези държавни органи като техните функции бъдат регламентирани в основния закон и по този начин те би следвало да бъдат приобщени или към изпълнителната или към съдебната власт. Според нас, който и да е от посочените варианти да се осъществи, би се стигнало до промяна на формата на държавно управление, предвид решение № 3/2003 г. на КС.

4. Относно питането ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се предвиди, че прокуратурата, следствието и МВР осъществяват единна държавна политика в борбата с престъпността и дейността им в тази насока се наблюдава от Народното събрание:

В мотивите към искането на Пленума на ВКС се посочва, че това не би представлявало вмешателство в съдебната власт. Изложените съображения в подкрепа на това становище са, че борбата с престъпността е траен приоритетен елемент на вътрешната държавна политика, поради което е необходимо сътрудничество между властите.

В тълкувателното си питане Пленумът на ВКС формулира едно принципно положение, което видно от функциите на посочените органи, реално съществува и към настоящия момент - противодействието на престъпността се осъществява именно от прокуратурата, следствието и МВР. Поради това, липсва необходимост от създаването на подобна конституционна норма.

Ако се възприеме обаче, направеното от Пленума на ВКС предложение би се стигнало до възлагане с акт от най-висок ранг, какъвто е Конституцията, на функции на отделен орган (ведомство) на изпълнителната власт, което считаме, че е недопустимо, предвид конституционно закрепените принципи на разделение на властите и баланса между тях.

По този начин, също би се стигнало и до промяна във формата на държавно управление. В Конституцията са регламентирани структурирането, начина на образуване, статута, мандата и функциите на основните конституционни органи, какъвто е Министерският съвет, докато министърът на вътрешните работи е орган на държавно управление в сферата на изпълнителната власт. В своето питане, Пленумът на ВКС предполага възлагане на функции на отделно ведомство. С решение № 3/2003, КС се е произнесъл, че промените на основния закон в тази насока представляват промяна на формата на държавно управление.

5. Относно питането ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се извърши промяна в структурата и начина на избирание на Висшия съдебен съвет, като се предвиди професионалната квота да включва като членове по право председателите на ВКС, ВАС, ръководителя на прокуратурата, поддържаща обвинения пред съда, както и ръководителя на съдиите по разследването следователи; останалата част от професионалната квота да се избира с мнозинство от две трети от всички съдии; парламентарната квота също да се избира с мнозинство от две трети:

Съгласно т. 2 от решение № 3/2003 г. на КС, в понятието “формата на държавно управление” се включва и изградената от Великото Народно събрание система от висши държавни институции - Народно събрание, президент и вицепрезидент, Министерски съвет, Конституционен съд и органите на съдебната власт (Върховен касационен съд, Върховен административен съд, прокуратура, следствие и Висш съдебен съвет), тяхното съществуване, мястото им в съответната власт, организацията, условията, начина на формиране и мандата им.

Във формата на държавно управление се включват и дейностите и правомощия на тези институции, възложени им от Конституцията. С оглед основните принципи, върху които е изградена държавата - народен суверенитет, върховенството на основния закон, политически плурализъм, разделението на властите, правовата държава и независимостта на съдебната власт, изменението на състава, начина на формирането и правомощията на конституционно установените органи на държавно управление, би довело до нарушаване на баланса между тях.

С оглед това считам, че предлаганото от Пленума на ВКС изменение на Конституцията в тази насока ще представлява промяна във формата на държавно управление.

За да обоснове своето искане за тълкуване на чл. 153 и чл. 158, т. 3 КРБ, Пленумът на ВКС излага доводи, че визираните в тълкувателните питання евентуални промени в Конституцията не биха довели до промяна във формата на държавно управление, тъй като се отнасят до реорганизация в системата на съдебната власт. В подкрепа на това становище е посочена целта на конституционния законодател да осигури бързо и качествено правораздаване, да гарантира сигурността на гражданите и юридическите лица и защитата им от престъпни посегателства.

По отношение на евентуалните промени в Конституцията считаме, че те биха довели до промяна във формата на държавно управление, с оглед направеното разширително тълкуване на чл. 158, т. 3 КРБ от КС в решение № 3/2003 г. Доводите на Пленума на ВКС относно постигането на приоритетните конституционни ценности са необосновани,

доколкото изложените аргументи се отнасят до правомощия на държавни органи (тяхното степенуване и уточняване), които и към настоящия момент са нормативно регламентирани.

Съгласно чл. 149, ал. 1 КРБ, Конституционният съд дава задължителни тълкувания на Конституцията и доколкото с решение № 3/2003 г. КС се е произнесъл относно съдържанието на понятието “форма на държавно управление” считаме, че не са налице законови предпоставки, които да обосноват необходимостта от допълнителното му детайлизиране и конкретизиране на обхвата на конкретните конституционни норми.

МИНИСТЪР

ГЕОРГИ ПЕТКАНОВ